

مطالعه تأثیر کارایی مالیاتی بر هزینه بدهی

سیدعلی حسینی^۱، امید جلیلیان^{۲*}

^۱حسابداری، علوم انسانی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران.

^{۲*}حسابداری، علوم انسانی، واحد کرمانشاه، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمانشاه، ایران. عضو هیئت علمی تمام وقت دانشگاه آزاد اسلامی کرمانشاه-

O54t62@iauaksh.ac.ir

چکیده

هدف این پژوهش مطالعه تأثیر کارایی مالیاتی بر هزینه بدهی است. بدین منظور در این پژوهش به ترتیب هزینه بدهی متغیر وابسته و کارایی مالیاتی متغیر مستقل می‌باشد. جامعه آماری پژوهش شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و از روش نمونه‌گیری حذف سیستماتیک نمونه مورد مطالعه، شامل ۱۴۸ شرکت پذیرفته شده طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۴ است. روش پژوهش توصیفی-همبستگی و از نظر ارتباط بین متغیرها علی-همبستگی است و از نظر هدف کاربردی و از لحاظ رویداد، پس‌رویدادی است. برای پردازش و آزمون فرضیه‌ها از نرم‌افزار ایویوز و روش رگرسیون و داده‌های تابلویی و همچنین مدل اثرات ثابت استفاده شده است. یافته‌های حاصل از آزمون فرضیه‌ها نشان می‌دهد که در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران کارایی مالیاتی بر بدهی تأثیر منفی و معناداری دارد. در نهایت می‌توان بیان نمود که شرکت‌ها شرایطی را فراهم کنند که بتوانند از صرفه‌جویی ناشی از معافیت‌ها و طرح‌های تشویقی مالیاتی استفاده کنند و تأمین مالی از طریق بدهی را کاهش دهند.

واژگان کلیدی: کارایی مالیاتی، هزینه بدهی، نرخ موثر مالیاتی

مقدمه

گسترده شدن تعهدات دولت‌ها در جهت تحقق اهدافی چون رشد اقتصادی، ثبات قیمت‌ها، افزایش اشتغال، و توزیع عادلانه درآمد، مخارج دولت را با روندی صعودی مواجه کرده که دولت‌ها را بر آن می‌دارد تا از طرق گوناگون به تأمین مالی آن اقدام نمایند. در این راستا مالیات به عنوان یکی از مهم‌ترین راه‌های تأمین مالی، همیشه مورد توجه بوده است. مالیات از بهترین ابزارهایی است که توسط آن دولت‌ها می‌توانند سه هدف تأمین هزینه‌ها، تخصیص بهینه منابع اقتصادی و توزیع مجدد درآمد و ثروت را تأمین کنند (پژویان، ۱۳۸۰). مالیات به عنوان اصلی‌ترین ابزار کسب درآمد برای دولت‌ها جهت رسیدن به اهداف اقتصادی و اجتماعی مطرح است. گسترش و تنوع فعالیت‌های اقتصادی و همچنین نقش فزاینده دولت‌ها در ایجاد و گسترش خدمات عمومی، تأمین اجتماعی و گسترش تعهدات دولت در عرصه‌های اقتصادی و اجتماعی و تلاش

در جهت تحقق رشد اقتصادی و توزیع عادلانه درآمد، پرداخت و دریافت مالیات را به مسأله‌ای مهم و موثر تبدیل نموده است. در هر کشوری مالیات به عنوان یکی از ابزارهای اصلی دولت در اقتصاد، نقش بسیار مهمی را ایفا می‌کند به گونه‌ای که امروز در کشورهای صنعتی، بهبود و توسعه کارایی و اثربخشی اظهار مالیات مودیان و مطالبه آن توسط کارشناسان امور مالیاتی، ضمن رعایت اصل عدالت مالیاتی، از اهمیت زیادی برخوردار گردیده است (خدمای پور و امینی‌نیا، ۱۳۹۳).

امروزه بازار سرمایه یکی از ارکان اساسی رشد و توسعه اقتصادی در هر کشور به‌شمار می‌رود. سرمایه‌گذاری از مهمترین مولفه‌های تعیین‌کننده سرنوشت اقتصاد هر کشور است. بازار سرمایه در کنار سایر بازارها نظیر بازار پول، کار و کالا، وظیفه تخصیص بهینه سرمایه را به عهده دارد. به منظور هدایت صحیح تصمیم‌گیری‌ها در راستای تخصیص بهینه سرمایه، اطلاعات نقش اساسی در عملکرد بازار سرمایه ایفا می‌کند. زیرا اغلب تصمیمات از جمله تصمیم‌های سرمایه‌گذاری در حالت عدم اطمینان اتخاذ می‌شود (بولو، ۱۳۸۶). تخصیص بهینه سرمایه زمانی اتفاق می‌افتد که فعالان بازار اطلاعات معتبر، قابل اتکاء، بی‌طرف و منصفانه‌ای در خصوص آثار اقتصادی معاملات در اختیار داشته باشند. آنچه استفاده‌کنندگان از اطلاعات در پی آن هستند، افزایش اطمینان یا کاهش ریسک است. اما اطلاعات زیاد منجر به افزایش اطمینان نمی‌گردد، بلکه این شفافیت اطلاعات است که عدم اطمینان را کاهش می‌دهد (خالقی‌مقدم و همکاران، ۱۳۸۸). اعتباردهندگان همواره به عنوان یکی از منابع تأمین مالی در شرکت، در نظر گرفته می‌شوند. لذا آنان به منظور کاهش ریسک زیان‌های وام‌دهی، اطلاعات مالی شرکت‌هایی را که متقاضی دریافت وام می‌باشند، بررسی می‌نمایند. به همین خاطر آن‌ها نیاز به اطلاعات قابل اتکا دارند تا بتوانند با تجزیه و تحلیل صورت‌های مالی، میزان وام پرداختی و هزینه بدهی را مشخص کنند. بنابراین در این پژوهش به این موضوع پرداخته خواهد شد که آیا اجتناب از پرداخت مالیات بر بدهی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران تأثیر منفی خواهد گذاشت یا خیر؟